

Els comtes-reis catalans

Ramon Berenguer II, Cap d'Estopa i Berenguer Ramon II, El Fratricida

Ramon Berenguer II, succeí al seu pare Ramon Berenguer I, el 27 de maig del 1076. Tenia, sembla, el cabell roig, per aquest motiu ha passat a la Història amb el sobrenom de «Cap d'Estopa».

De totes formes no va regnar sol, doncs el seu pare en el testament, disposà que s'havia de partir el poder entre els dos germans, D'aquesta manera el «Cap d'Estopa» corregnà amb el seu germà, Berenguer Ramon II.

Ben aviat, començaren les discussions entre ambdós germans, que tantes vegades prengueren aires de batalla, sense que ni la intervenció dels jerarques locals ni la del mateix Papa Gregori VII, pogués resoldre el litigi. Per fi, el 10 de desembre del 1080, signaren un pacte, en el qual Ramon Berenguer (que era el gran) atorgava a Berenguer Ramon el Castell de Barbarà i altres béns a Barcelona, la meitat dels drets de Carcassona i els de Razés.

Malgrat això, el 5 de desembre del 1082, en un bosc de Gualba, entre Sant Celoni i Hostalric, en el gorg de la Perxa Astor, fou trobat mort Ramon Berenguer II. Si bé no pogué provar-se que l'assassí, directe o indirecte, fos el seu germà, se l'acusa de tal i ha passat a la Història com Berenguer Ramon II, el Fratricida.

El cos del «Cap d'Estopa» fou trobat en el fons del gorg. El falcó que el malaurat comte duia per a caçar va guiar els

seus servidors per a trobar-lo. Fou traslladat a Girona i rebé sepultura a la Catedral, on més tard el Rei Pere el Cerimoniós, li féu construir el sepulcre que hom hi pot admirar.

Ramon Berenguer II, «Cap d'Estopa», s'havia casat amb Mahalta (Matilde), filla de Robert Guiscard, senyor normand duc de Calàbria i Pulla i conqueridor de Sicília. Vint-i-vuit dies abans de la mort del comte, o sigui, el 7 de novembre, la seva esposa li havia donat un fill. Aquest infant, seria el futur Ramon Berenguer III, el Gran.

L'assassinat de Ramon Berenguer II, portà una forta maror política, no solament entre la noblesa, sinó entre el poble.

Berenguer Ramon II, anà dominant, almenys aparentment, les actituds adverses i agressives, però la vídua del «Cap d'Estopa» i bona part de la noblesa no parava d'acusar-lo «fins que —segons diu Ferran Soldevila en la Història de Catalunya— citat a batalla judicial, davant la cort d'Alfons VI de Castella, Berenguer Ramon II, el Fratricida, fou vençut. Declarat convicte del seu crim, va fugir a Terra Santa».

Fou una llàstima aquest acte criminal de Berenguer Ramon, doncs les seves altes qualitats i la seva visió política tenien una alçada que no s'aturava en els horitzons casolans i si hagués sabut dominar els seus impulsos contra el seu germà, hauria portat el país a unes realitats territorials i polítiques molt diferents de les que existien en aquells moments.

Ramon Berenguer III, El Gran

Fill del «Cap d'Estopa» i de Mahalta, tenia vint-i-vuit dies quan va morir el seu pare.

Ell i la seva mare, foren víctimes de la persecució del Fratricida, fins el punt que aquest privà a la comtesa vídua, del mes indispensable, i calgué que la noblesa catalana la protegís. Això motivà que el 19 de maig del 1084, es signés un conveni a tal fi, entre Ramon Folc de Cardona i Bernat Guillem de Cerdanya. Les Corts del 1085 nomenaven tutors del príncep a Bernat Guillem i la seva esposa Sança.

Durant l'època del Fratricida, es produí la baralla entre el «Cid Campeador» i Alfons VI de Castella, la qual motivà que el famós guerrer anés a València i la conquerís als moros. A partir d'aleshores s'esdevingueren molts contactes entre el «Cid» i Catalunya que culminaren amb el matrimoni de la seva filla Maria Roderic amb el comte de Barcelona, Ramon Berenguer III, el Gran.

Aquest fou doncs, el primer matrimoni del nostre comte. Maria Roderic moria, però, l'any 1105. Ramon Berenguer III, casà novament, el mateix any, amb Almodis, de qui enviduà l'any 1111, sense fills. El 1112, nou matrimoni amb Dolça, filla i hereva de Provença, de Millau, del Gavallda, del Carlat i d'altres i extensos béns a la Gàlia, dels quals en féu donació

al seu espòs el 13 de gener de 1113. Llavors, l'espòs es titulà «Marquès de Barcelona, Comte de Besalú i Provença».

L'historiador Ferran Soldevila diu en la seva Història de Catalunya, en el Volum n.º 1, foli 91: «La política catalana en el regnat de Ramon Berenguer III, surt dels límits reduïts dels comtats tradicionals i pren una volada europea que ja mai més, fins a la desaparició de Catalunya com a factor internacional, no tornarà a perdre».

Fou un gran protector de Sant Pere de Galligans a Girona, i en el seu testament, l'any 1131, féu al dit Monestir «el llegat d'una tercera part del benefici de la moneda de Girona, fins que els seus marmessors haguessin invertit en l'obra de l'església del Monestir la quantitat de 200 morabatins». (Joaquim Botet i Sisó en la seva obra: «Les monedes catalanes»).

Fou un rei prudent, valent i gran polític. En sentir-se malalt de mort, es féu portar a l'Hospital dels Pobres, de Barcelona, on deixà d'existir. Del seu casament amb Dolça, Ramon Berenguer III en tingué tres fills i quatre filles: Ramon Berenguer, Berenguer Ramon, Bernat, Berenguela, Ximena, Mahalta i Almodis.

Ramon Berenguer III, que merescué el dictat de «el Gran», està enterrat al Monestir de Ripoll.

Francesc i Joaquim Brustenga Etxauri

Estación de Servicio

SANTA EULALIA, S. A.

NUM. 7423

Carretera de Barcelona

SANTA EULALIA DE RONSANA